

است. آن حضرت فرزند امام موسی کاظم(ع) هفتمین امام شیعیان و برادر امام رضا(ع) است که کرامات و مناقب فراوانی به نام ایشان ثبت شده است. حضرت سید علاء الدین حسین ابن موسی کاظم(ع) یکی دیگر از امامزادگان واجب التکریم شهر شیراز و برادر حضرت احمد بن موسی شاهچراغ(ع) است. با وجوده به ارادت و پیوژ شیرازی ها به این امامزاده در زبان محلی به آن «آستانه» هم می گویند.

در تقویم رسمی کشورمان روز پنجم ذی القعده، به عنوان «تجلیل از امامزادگان و بقایع متبرکه» سند خورده است. به همین بها نه مروری داشته ایم بر وضعيت پراکنده این اماکن مقدس در سوزمین مان و تری های این بخش.

از مجموع ۸هزار و ۱۶۰ امامزاده ایران، از این رو با هزار و ۴۵۱ امامزاده در استان فارس قرار دارد. از جمله شناخته شده ترین آنها، نگین سبز استان فارس، حرم مطهر حضرت احمد بن موسی کاظم(ع) (ملقب به شاهچراغ(ع))

نگین شیراز

• سحر جعفریان

بیشترین

۹۷/حفظ

۲

اماومزاده های شهر، مأمن دل خستگانند

ای بارگهت نور امیدم

در راهی شمالی و شرقی به بازار تجریش و در ضلع غربی به پایانه اتوبوس های درون شهری باز می شود. بالای ایوان ورودی اینجا، لوح مستطیل خشتی کاشی کاری شده ای قرار دارد که تاریخ ۲۱۰ هجری قمری و نام فتحعلی شاه بر آن حک شده است.

قاچار توسعه پیدا کرد. همچنین پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران نیز ایوان و شبستان های جدیدی برای آن ساخته شده است.

بارگاه و صحن امامزاده صالح(ع) حدود ۳ هزار مترمربع ساحت و در فهرست یکی از بزرگ ترین و باشکوه ترین امامزاده های تهران قرار دارد. برای رسیدن به این بارگاه می توان از یکی از ۳ در ورودی استفاده کرد که

پیروزده و پیشه روز تجلیل از امامزادگان و بقایع متبرکه

محمدصادق خسروی علیا

لایلای برج ها و آسمانخراش های دور زده شمال پایتخت هم می توان حال و هوای تازه و معنوی را تنفس کردو چه جایی بهتر از آستان مقدس امامزادگان که پناهگاه امنی هستند برای مردمی که می خواهند اندکی از دنیا و شلوغی هایی که بیرون شوند. مکان هایی از آرام با معماری های خاص و البته تاحدودی بکرو دست نخورده، مثل همین هایی که به زیارت شان رفتی ایم.

منطقه اماومزاده صالح تجربیش ۱

- قدامت: قرن پنجم هجری قمری
- پیشینه و نسب: یکی از سرمان امام موسی کاظم(ع) و از برادران امام هشتم شیعیان علی بن موسی الرضا(ع)
- نشانی: جنوب شرقی میدان تجریش.
- ویژگی: از مراکز زیارتی و گردشگری مهم شمال تهران محسوب می شود و روزانه هزاران نفر به هوازی زیارت به تجریش می روند. به گواهی تاریخ، بنای ابتدایی پتعه این امامزاده متعلق به قرن پنجم هجری قمری است و گفته می شود در دوران یورش مغول ها به ایران یعنی حدود سال ۶۱۷ هجری قمری این بنای متبرک به کلی تخریب شد. اما دوباره در قرون هفتم یا هشتم قمری برای امامزاده صالح بقیه ساخته شد و بعدها به پیوژ در دوران

شمال پر شمار از بقایع متبرکه ملجأ در ماندگان

استان های گیلان، مازندران و گلستان با بیش از ۲ هزار بقیه متبرکه بیشترین امامزاده در کشور را دارند. چنانچه مورخان اسلامی معتقدند در دوران متولک عباسی به خاطر فشارهای و تهدیدات حکومتی، جمعی از آنها به اجبار به شمال کشور هجرت کردند. کوهستان های این خطه با انبوی از جنگل شاید مکان امن تری برای ایشان بود.

مازندران / امامزاده یحیی

نشانی: شهر ساری، خیابان جمهوری اسلامی

مشخصات: ساختمان برج آجری امامزاده در روز ۳۱ تیرماه ۱۳۱۳ با شماره ثبت ۲۱۱ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسید که صندوق و در نفیس چوبی آن از اهمیت هنری و تاریخی بخوبی دارد. کتیبه ای در این امامزاده وجود دارد که شخصیت های مدفون در این بقیه را اینطور معرفی می کند: یحیی بن موسی کاظم و برادرش حسین بن موسی و خواهرش سیده سکینه.

گیلان / امامزاده هاشم

نشانی: جاده قزوین - رشت، ۳۰ کیلومتری شهر رشت.

مشخصات: سیاری از مسافران که از نقاط مختلف کشور به استان گیلان سفر می کنند، زائر این امامزاده بوده اند. آرگاه امامزاده در دل کوهستانی سرسبز و زیبا و در نزدیکی جنگل معروف سراوان قرار دارد و تزیینات داخلی بنای بقیه و آیینه کاری های داخل حرم، فضایی از نسور و معنویت برای زائران فراهم می کند. این زیارتگاه ۱۲۰ مترمربع مساحت دارد.

گلستان / امامزاده اسحاق

نشانی: گرگان، میدان شهرداری، خیابان امام خمینی (ره)

مشخصات: قدامت بقیه این امامزاده به دوره سلجوقیان بر می گردد و یکی از کهن‌سال‌ترین بنایهای تاریخی و دیدنی شهر گرگان است. در قدمی چوبی، صندوق نفیس چوبی، گچبری ها با آیات قرآنی و مقرنس کاری آجری از شاهکارهای معماری بنای این امامزاده نظر هر بیننده ای را به خود جلب می کند. آرگاه اسحاق به مشهد نور یا امامزاده نور نیز معروف است.

منطقه اماومزاده علی اکبر ۳

- قدامت: قرن پنجم
- پیشینه و نسب: منتسب به امام سجاد(ع)
- نشانی: چیذر، خیابان شهید اندرزگو، خیابان برادران سلیمانی، میدان ندا

ویژگی: تهرانی ها، محله چیذر پایتخت را بنام امامزاده علی اکبر(ع) می شناسند و بدليل قرارگرفتن این آرامگاه در محله چیذر به امامزاده علی اکبر چیدریا امامزاده چیذر نیز شهرت دارد. دهه اول ماه محرم و روز عاشورا نیز عاشقان حسینی بی شماری در این مکان حضور می یابند و اینجا بارگزاری برناههای سوگواری میزبان تهرانی هاست به گواهی تاریخ، بنای ابتدایی بقیه این امامزاده قرن پنجم هجری قمری ساخته شده است اما تاریخ دقیق ولادت و شهادت امامزاده مخصوص نیست. استان این امامزاده ۲ هزار مترمربع مساحت دارد و منوچهر سوده، نویسنده کتاب گرافیای تاریخی شمسیران، تاریخ اولیه بنای امامزاده را سال ۱۱۸۰ نوشت که به شکل اتفاقی به ابعاد ۴۰x۴۰ متر با دورهای ۱۳۷۰ جایگزین ضريح طلاوی از خشت و گل و بدون تزیینات معماري بود. اینجا نیز در این سال ها چندبار بازسازی شده و معماري سنتی و گنبد بزرگی به رنگ سبز دارد. همچنین ضريح طلاوی این امامزاده در سال ۱۳۷۰ جایگزین ضريح چوبی شد. در محظوظ امامزاده هم پیکر مصطفی احمدی روشن، مسعود علی محمدی و محمد ناظری از شهداء هسته ای کشورمان در محظوظه این امامزاده به خاک سپرده شده است.

منطقه اماومزاده قاسم ۱

- قدامت: قرن هفتم هجری قمری
- پیشینه و نسب: از نوادگان امام سجاد(ع)
- نشانی: خیابان دربند، خیابان گلابدله، میدان امامزاده قاسم، خیابان بانی ویژگی: بنای ابتدایی بقیه امامزاده قاسم مقبره ای ساده بود که شاه طهماسب صفوی آن را گسترش داد و ساخته ایوان اصلی بقیه هم در زمان فتحعلی شاه قاچار توسعه یافت و ایوان جنوبی و گنبد بالای مقبره آن ساخته شد. بنایی که به شکل برج هشت ضلعی و هر ضلع آن از داخل ۲۵/۲ متر عرض دارد و از آجر ساخته شده است. این بقیه اکنون صحن، ایوان، رواق و گنبد کاشی کاری دارد. ساخته ایوان امامزاده قاسم در سال ۱۳۵۱ با شماره ۹۰۸ به عنوان یک اثر ملی ثبت شده است. اکنون این امامزاده با حدود ۶ هزار مترمربع مساحت دارد. اکنون این امامزاده با حدود ۶ هزار مترمربع مساحت، گنبد و بارگاه شاه طهماسب صفوی آن را با گلابدله قاسمه است. تزیین شده است. برخی از علم راویت کردند که این مکان مدفع سبارک حضرت قاسم بن حسن(ع) از شهدای دشت نیوان است. فاضل در بنده است و زیرآفاق بقیه ایوان امامزاده قاسم بن حسن(ع) از اسرار الشاهدانه این موضوع را ثابت کرد و محلی ها هم به این موضوع اعتماد دارند. به همین خاطر هر سال ششم ماه محرم، روز متعلق به حضرت قاسم بن حسن(ع)، ضريح این امامزاده گلباران می شود.

منطقه اماومزاده اسمعاعیل ۳

- قدامت: عمر بن ابی اش از یک قرن
- پیشینه و نسب: از نوادگان امام سجاد(ع)
- نشانی: خیابان دکتر شریعتی، خیابان امامزاده، انتهای پارک زرگاند

ویژگی: روز گاری که قله کو و زرگاند بافت روسیانی داشت، امامزاده اسمعاعیل تنهای زیارتگاه نزدیک به محل سکونت اهالی بود. براساس طراحی او لیه، ساخته ایوان حرم روی ۱۸ ستون بناد که بعضی از آنها هنوز در داخل حرم مشخص ناند. گنبد امامزاده نزدیک سیار استانه ایوان را ترکیب نقش های اسلامی و ایرانی و با کاشی های سبز لاجوردی و کتیبه قرآنی آینه کاری شده است و زیر آفتاب درخشش خیره کننده دارد. نمای بیرونی امامزاده از سال ۱۳۳۰ تغییر نکرده امداد خارجی امامزاده در سال های مختلف بازسازی شده است. بنای بقیه نزدیک شاهزاده ایوان دیوارهای آن سبز لاجوردی نمی سگنگی و گچی داخلی است. گورستانی قدیمی هم در محظوظ امامزاده وجود داشت که از دهه ۵۰ بعد اجرازه دفن اموات را در آن ندادند و سال ۱۳۲۳ شاهزاده ایوان را به فضای سبز تبدیل کرد و اکنون یکی از مقاصد گردشگری تهران به شمار می آید. امامزاده اسمعاعیل از نوادگان امام سجاد(ع) است و گفته می شود باعث فوت در سال ۸۵ هـ (۸۵۰) در اینجا آرم گرفت. شجره نامه کاملش، روی تابلوی بزرگی در روبروی امامزاده نصب شده است.